कृष्णं विचक्षणः। द्वादशाक्षरमन्त्रेण पूजयेत् सुसमाहितः"। आहूतसंप्लवं यावत् भूतसंप्लवं यावत् आप्रलय कालम् इति यावत् छान्दसोभकारस्य हकारः। द्वादशाक्षरमन्त्रेण ओं नमोभगवते वासुदेवाय इत्यनेन। "द्विषट्कवर्णमन्त्रेण भक्त्या ये पुरुषोत्तमम्। पूजयन्ति सदा धीरास्ते मोक्षं प्राप्नुवन्ति वै। तस्मात्तेनैव मन्त्रेण भक्त्या कृष्णं जगद्गुरुम्। संपूज्य गन्धमाल्याद्यैः प्रणिपत्य प्रसादयेत्" एवं प्रसाद्य देवेशं वरदं भक्तवत्सलम्। सर्वपापहरं देवं सर्वकामफलप्रदम्। ज्ञानदं द्विभुजं देवं पद्मपत्रायतेक्षणम्। महोरसं महाबाहुं पीतवस्त्रं शुभाननम्। शङ्खचक्रगदापाणिं मुकुटाङ्गदभूषणम्। सर्वलक्षणसंयुक्तं वनमालाविभूषितम्। दृष्ट्वा नरोऽञ्जलिं बद्ध्वा दण्डवत् प्रणिपत्य च। अश्वमेधसहस्राणां फलं प्राप्नोति भोद्विजाः!। यत् फलं सर्वतीर्थेषु स्नानदाने प्रकीर्त्तितम्। नरस्तत् फलमाप्नोति दृष्ट्वा कृष्णं प्रणम्य च"। अत्र यद्यपि दृष्ट्वा प्रणम्येति श्रवणात् समुच्चितएव फलान्वयोऽन्यथा वाक्यभेदः स्यात् तथापि शेषे दर्शनमात्र एव फलोपसंहारात् प्रत्येकं फलान्वयइति वदन्ति। ब्रह्मपुराणे "ततः पूज्य स्वमन्त्रेण सुभद्रां भक्तवत्सलाम्। प्रसादयेत्ततोविप्राः! प्रणिपत्य कृताञ्जलिः"। स्वमन्त्रेण प्रणवादिनमोन्तेन नाम्ना। यथा गारुड़े "प्रणवादिनमोऽन्तेन चतुर्थ्यन्तञ्च सत्तमाः!। देवतायाः स्वकं नाम मूलमन्त्रः प्रकीर्त्तितः"। "एवं प्रसाद्य तां देवीं जगद्धात्रीं जगद्धिताम्। बलदेवस्य भगिनीं सुभद्रां वरदां शिवाम्। कामगेन विमानेन नरोविष्णुपुरं व्रजेत्। निष्क्रम्य देवतागारात् कृतकृत्योभवेन्नरः। प्रणम्यायतनं पश्चात् व्रजेत्तत्र च भोद्विजाः!। भक्त्या दृष्ट्वा च तं देवं प्रणम्य नरकेशरिम्। मुच्यते पातकैर्म्मर्त्यः समस्तैर्नात्र संशयः"। नरकेशरिं नरकेशरिणम्। तथा 'अनन्ताख्यं वासुदेवं दृष्ट्वा भक्त्या प्रणम्य च। सर्वपापविनिर्मुक्तोनरोयाति परंपदम्'। तथा "श्वेतगङ्गां नरः स्नात्वा यः पश्येत् श्वेतमाधवम्"। तथा "कुशाग्रेणापि राजेन्द्र! श्वेतगाङ्गेयमम्बु च। स्पृष्ट्वा स्वर्गं गमिष्यन्ति मद्भक्ता ये समाहिताः। यस्त्विमां प्रतिमां लोके माधवाख्यां शशिप्रभाम्। विहाय सर्वलोकान् वै मम लोके महीयते"। तथा "श्वेतमाधवमालोक्य समीपे मत्स्यमाधवम्। एकार्णवजले मग्नं रोहितं रूपमास्थितम्। वेदानां तारणार्थाय रसातलतले स्थितम्"। तथा "आद्यावतारणं रूपं माधवं मत्स्यरूपिणम्। प्रणम्य प्रयतोभूत्वा सर्व्वदुःखाद्विमुच्यते"। तथा "पूर्व्वोक्तेन तु मन्त्रेण नमस्कृत्य तु तं वटम्। दक्षिणाभिमुखोगच्छेत् धन्वन्तरशतत्रयम्"। धनुश्चतुर्हस्तम्। तथा "उग्रसेनं पुरा दृष्ट्वा स्वर्गद्वारेण सागरम्। गत्वाचम्य शुचिस्तत्र ध्यात्वा नारायणं परम्। न्यसेदष्टाक्षरं मन्त्रं पश्चाद्धस्तशरीरयोः"। "समुद्रोदकेन नाचामेत्" तस्यापेयत्वस्य तैत्तिरीयश्रुतावुक्तत्वात्। "यैः कृतः सर्वभक्षोऽग्निस्त्वपेयश्च महोदधिः। क्षयी चाप्यायितश्चन्द्रः कोन नश्येत् प्रकोप्य तान्" इति मनुनाभिहितत्वाच्च" तस्यास्पृश्यत्वेऽपि विधिभेदेनैव तस्य स्पृश्यता यथाह ब्रह्मपुराणम्

"एवमुच्चार्य्य विधिवत्ततःस्नानं समाचरेत्। अन्यथा भोद्विजश्रेष्ठाः! स्नानं तत्र न शस्यते"। वनपर्व्वणि "अग्निश्च तेजो वड़वा च देहोरेतोधाविष्णोरमृतस्य नाभिः। एवं ब्रुवन् पाण्डव! सत्यवाक्यमतोऽवगाहेत पतिं नदीनाम्। अन्यथा हि कुरुश्रेष्ठ! स्प्रष्टव्योन महोदधिः। कुशाग्रेणापि कौन्तेय! देवयोनिरपांपतिः। देवान् पितॄंस्तथा चान्यान् सन्तर्प्याचम्य वाग्यतः" (अन्यान् ऋषीन्) ब्रह्मपु०। "कृत्वा त्वाब्दैवतैर्मन्त्रैरभिषेकञ्च मार्ज्जनम्। अन्तर्जले जपेत् पश्चात् त्रिरावृत्त्यघमर्षणम्"। अब्दैवतैः "आपोहिष्ठा" इत्यादिभिः। अघमर्षणम् ऋतञ्च सत्यञ्चेत्यादि। "हस्तमात्रं चतुःकोणं चतुर्द्वारं सुशोभनम्। पुरं विलिख्य भो विप्रास्तीरे तस्य महोदधेः। एवं मण्डलमालिख्य पूजयेत्तत्रभोद्विजाः!। अष्टाक्षरविधानेन नारायणमजं विभुम्। ओंनमो नारायणाय" इत्यष्टाक्षरमन्त्रः। ब्रह्मपुराणे "तीर्थे चाभ्यर्च्च्य विधिवत् नारायणमनामयम्। रामं कृष्णं सुभद्राञ्च प्रणिपत्य च सागरम्। दशानामश्वमेधानां फलं प्राप्नोति मानवः! सर्वपापविनिर्मुक्तः सर्वदुःखविवर्जितः। कुलैकविंशमुद्धृत्य विष्णुलोकञ्च गच्छति। पितॄणां ये प्रयच्छन्ति पिण्डं तत्र विधानतः। अक्षयां पितरस्तेषां तृप्तिं संप्राप्नुवन्ति वै"। तथा "कोट्यो नव नवत्यश्च तत्र तीर्थानि सन्ति वै। तस्मात् स्नानञ्च दानञ्च होमं जपसुरार्च्चनम्। यत् किञ्चित् क्रियते तत्र चाक्षयं भवति द्विजाः!। ततोगच्छेत्तद्विजश्रेष्ठाः! तीर्थं यज्ञाङ्गसम्भवम्।